

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

13 Quæ peccata luxuriæ dicantur esse contra naturam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

intellige de petente: nam reddens facilius excusari potest, cum nesciat alterius dispositionem.

Contrarium tamen non videtur improbabile, quod docet Angelus v. Debitum, num. vlt. citans pro se Richardum & Alexandrum. hominibus enim plebeijs maior quaedam licentia est necessaria; vix enim possunt definire quando sit periculum sufficiens incontinentia, ad petendum. Deinde alter non potest scire an in petente sit reuera periculum, an fingat; nec petens id facile fatebitur, praeterea nisi interdum conveniant, facile incidunt in tale periculum. vnde Apostolus insinuat vt reuertantur in idipsum, ne in periculum incidant. Denique res illa satis est in praxi intricata & perplexa. Quare quando diu sunt conclusi, v.g. per 15. vel 20. dies, puto illos non solū liberē potestē reddere, sed etiam petere; idque non tantum in fine illius temporis, sed etiam in medio; imò etiam in principio, quando putatur conclusio tam diuturna futura: sicut si paucorum dierum.

Adde, quosdam DD. existimare, copulam coniungalem in loco sacro si occultè fiat, etiam cum non sunt conclusi, non esse peculiare peccatum sacrilegij. quam sententiam satis videri probabilem affirmat Gabriel Vasquez 1. 2. disput. 98. c. 3. num. 6. Idem dicit de occulta effusione sanguinis. quia, inquit, secundum communem sententiam solū violatur locus sacer pollutione & sanguinis effusione notoria; ergo cum in his solū sit sacrilegium, quia locus sacer per hanc profanatur; solū erit peccatum sacrilegij, cum sunt notoria. Vnde sequitur, etiam fornicationem & pollutionem in loco sacro, si omnino occultè fiat, non fore sacrilegium mortiferum; vt expresse ibidem tradit. Eandem sententiam insinuat Sotus in 4. d. 3. 2. col. pænult. & Angles in Floribus de matrimonio, pag. 313.

Sed contraria sententia mihi probatur cum aliis DD. quia etsi occulto actu non ita polluitur locus sacer, vt teneamur eo abstinere; tamen reuera polluitur, id est, sanctitas eius violatur; adeo vt simulatque res in notitiam aut famam publicam venerit, egeat reconciliatione; vt colligitur c. Significasti, de adulteriis. Confirm. quia notitia hominum non polluit locum, sed factum praecedens, licet cum occultum esset, non teneamur tamquam à polluto loco abstinere. Simile est in peccato occulto, cui annexa excommunicatio. Hoc enim verè inducit excommunicationem, etiam si non teneamur illum vitare, nisi res deueniat in publicam hominum notitiam. Confirmatur, Quia Ecclesia ob reuerentiam loci sacri non solū tales actus ibi publicè fieri, sed absolutè ibi fieri vetuit. voluit enim immunitate talium operum loci sanctitatem honorari, quamuis ad vitandos scrupulos & molestias noluit expiationem esse necessariam, nisi res in publicum deueniret. Quamdiu enim res manet occulta, etsi quàm maximè contra sanctitatem & reuerentiam loci actum sit, tamen eius sanctitas non est lesa in mentibus hominum, vnde non eget reconciliatione, quæ propter hominum apprehensionem est introducta.

87 Petes, Vtrum si is, qui peccat luxuriæ peccato, sit sacerdos simul & Religiosus, committat duplex sacrilegium, alterum contra sanctitatem quæ est ex voto castitatis, alterum contra sanctitatem Ordinis? Videtur enim esse duplex, quia illæ rationes sunt specie diuersæ: aliter enim Religio-

sus ratione voti dicitur persona sacra, aliter ratione sacerdotij: ergo etiam erit diuersa obligatio vitandi actum venereum. Confirmatur, quia constitutio illa, qua Ecclesia ob honorem Ordinis sacri vetat illum actum, constituit illum in specie sacrilegij, & imponit obligationem Religionis: atqui hæc obligatio est specie diuersa ab ea, quæ inducitur per votum castitatis in Religione: sicut obligatio audiendi Sacri ex voto, & ex præcepto Ecclesiæ, est diuersa: ergo sicut hic est duplex sacrilegium, si Sacrum omittatur; ita ibi, si contra illam duplicem obligationem peccetur.

Ob hoc argumentum hæc sententia videtur mihi valde probabilis, & iuxta eam vtraque circumstantia distinctè in confessione explicanda.

Multi tamen recentiores tenent esse solū simplex sacrilegium: etsi altera circumstantia alteram nonnihil iuuat ad augendum peccatum intra eandem speciem. Ratio est, Quia illæ obligationes sunt eiusdem rationis, vel potius non sunt nisi vna obligatio: sicut cum idem bis eidem diuersis occasionibus promittitur, si postea fides violetur, non est duplex iniustitia, aut duplex peccatum contra fidem, sed simplex: quia secunda promissio non inducit nouam obligationem promittenti, nec tribuit nouum ius promissario; cum omnis obligatio, & ius omne, quod tali actu induci potest, iam priori actu sit inductum; sed confertur idem quod antè, repetito eodem titulo. Simile est, cum idem bis donatur: secundus enim actus est inefficax respectu noui Iuris, cum iam totus effectus eius sit productus. Vnde sequitur, votum castitatis Ordini sacro annexum non inducere nouam obligationem distinctam ab ea, quam induxit professio Religionis; sed eandem per illud confirmatam, & veluti repetitam.

Hæc sententia est valde probabilis, si ponamus non esse peculiare præceptum Ecclesiæ, quo ordinati teneantur continere sine voto; sed totam obligationem esse ex voto, sacris Ordinibus constitutione Ecclesiæ annexo. Sed hæc pertinet ad disputationem de Ordinibus sacris.

Notandum, graues pœnas in sollicitatores & corruptores sacrarum virginum, & in eos qui consilium vel auxilium præbuerint, esse constitutas, vt patet 27. quæst. 1. cap. Si quis rapuerit: nimirum supplicium capitis, & bonorum priuationem Monasterio addicendorum. Acceptum est hoc caput ex Nouellis Iustiniiani.

DUBITATIO XIII.

Quæ peccata luxuriæ dicantur esse contra naturam.

Dupliciter peccatum dicitur esse contra naturam. Primò, Generatim, quia est contra dictamen rationis naturalis: & hoc modo etiam fornicatio, incestus, adulterium, raptus & sacrilegium dicuntur esse contra naturam. Secundò, Strictè, quia est contra ordinem, quem natura etiam in ceteris animantibus requirit; seu quem natura illius actus postulat, vt possit sequi conceptus. Cum enim hic ordo ita peruertitur vt conceptio fieri nequeat, dicitur propriè peccatum contra naturam. Natura autem actus venerei, vt ex eo possit conceptio fieri proles eiusdem speciei, postulat quinque. Primò, Coniunctionem duorum. Secundò, Eandem in vtroque naturam.

Tertio,

Probabile est esse duplex sacrilegium.

Contrarium etiam probabile.

88

Pœna in sollicitatores & corruptores sacrarum virginum.

89

Dupliciter dicitur peccatum contra naturam.

Tertio, Sexum diuersum. Quarto, Organa, seu vasa congrua. Quinto, Debitum modum. Hinc fit vt quinque modis possit esse peccatum contra naturam in hac materia.

Quinque modis potest peccatum esse contra naturam.

Primo, Si quaratur voluptas carnalis per se corruptionem absque coniunctione. Hoc vocatur *mollities*, vel *pollutio*.

Secundo, Si quaratur in coniunctione cum re alterius naturæ; v. g. cum bruto, vel demone; quod rursus diuersis modis fieri potest; vt demone comparente in forma bruti (v. g. hirci) vel hominis, vel alicuius dei gentilium, Iouis, Martis, Saturni; vt olim quibusdam feminis. Item vel in vase naturali, vel contra naturam. Vnde possunt hic plures turpitudines ratione diuersarum circumstantiarum concurrere.

Tertio, Si in eodem sexu: vt si mas cum mare, femina cum femina. cum enim est idem sexus, coniunctio non solum repugnat naturæ generationis, ratione vasorum, seu organorum; sed etiam ratione personarum, quæ secundum se sunt prorsus ineptæ.

Quarto, Si in diuerso sexu eiusdem speciei, sed non in congruo vase, vel instrumento. Hi duo posteriores modi ad *sodomiam* pertinent, tertius tamen est grauior, & iuxta D. Thomam & Caietanum continet deformitatem alterius speciei, ratione circumstantiæ eiusdem sexus.

Si modus sit contra naturam.

Quinto, Si coniunctio quoad cetera sit naturalis, sed inordinatio fit in modo, (vt si auersus fiat, vel viro succumbente) ita vt non possit sequi generatio, nimirum quia genitura non potest recipi vel attrahi. eodem pertinet si vir de industria, in congressu, genituræ emissionem impediatur: vel ante illam factam se retrahat. est enim contra naturam generationis. secus tamen si mulier suscepta genituram se retrahat, modò id fiat absque periculo viri; vt supra dubit. 7. in fine dictum est. Si autem non sit tanta peruersio in modo, quin possit sequi conceptus, non erit per se peccatum mortiferum, neque dicetur peccatum contra naturam, sed præter naturam. Quòd si ratione constitutionis corporis coniuges non possint seruare modum vilitatum; non peccabunt vtendo altero; modò fieri possit conceptio, genituram in matricem attractam: quia tunc iste modus non erit incongruus, sed conueniens illorum dispositioni. Imò etiam si possent facile vilitatum modum seruare, non erit culpa mortifera in peruersione modi, si conceptio fieri possit. Ita multi DD. D. Antoninus 3. p. tit. 1. c. 20. §. 3. vbi pro hac sententia citat Albertum Magnum, qui in 4. dist. 31. dicit, *nihil eorum que faciunt maritus cum vxore seruato debito vase, esse de se peccatum mortiferum.* Angelus v. Debitum, n. 24. Siluest. v. Debitum, n. 7. Caiet. q. 154. a. 1. §. ad 2. de modo. Nauarrus cap. 16. n. 41. Omnes tamen iudicant esse valde reprehensibile, & culpam venialem; cum etiam bestia naturalem modum seruent. vnde credo vxorem non teneri reddere sic petenti: quia non tenetur quouis modo soluere debitum, sicut nec alius cuius debitor, sed modo congruo & rationabili. Neque Caietanus loco citato contrarium docet, vt quidam volunt. cum enim dicit vxorem esse ad omnem modum, ex quo potest sequi generatio; solum vult dicere, talem modum non egredi limites vsus matrimonialis, & solutionis debiti. Inde tamen non sequitur, vxorem ad talem modum

posse cogi; nisi subit rationabilis causa, vt cum aliter commode fieri nequit.

Notandum est, supra dictos modos specie distingui; quia singuli continent peculiarem & distinctam turpitudinem repugnantem castitati, vt ex dictis colligitur: cui turpitudini coniungi possunt alia deformitates, quibus constituuntur species luxuriæ naturalis; nempe *adulterium*, *stuprum*, *raptus*, *incestus*, *sacrilegium*, vt bene declarat Caietanus. si enim vxor alterius cognoscatur in vase non naturali, erit non solum peccatum sodomie, sed etiam adulterij; quia per luxuriam fit iniuria toro coniugali, quamuis non propriè dicatur adulterium, eò quòd hoc nomen violationem tori per luxuriam naturalem denotet. continet tamen similem iniuriam, etsi non parem, secundum Caietanum; quia proprium vas coniugale non violatur. Idem dicendum proportionem in *raptu*, *stupro*, & *incestu*: nam circumstantia personæ, & vis illata talem malitiam addent luxuriæ contra naturam, qualem naturali; etsi non omnino parem, & nomina illa non soleant tribui nisi naturali. Similiter in *sacrilegio*: nisi quòd hoc nomen æquè propriè dicitur de luxuria contra naturam, si per eam locus sacer, vel persona Deo dicata violetur, atque de naturali.

Quòd autem omnes istæ species sint peccata mortifera, est communis sententia DD. & colligitur manifestè ex Scripturis, nam de tertia & quarta specie, quæ sodomia dicitur, multa habentur Leuitici 18. & 20. & constituitur illi pœna mortis: & Apostolus ad Romanos 1. valde exaggerat grauitatem istius peccati; docetque Deum permisisse gentiliū Sapientes in tantam turpitudinem & ignominiam labi, in pœnam idololatriæ. ad Gal. 5. *Opera carnis sunt fornicatio, immunditia, impudicitia, &c. que prædico vobis sicut prædixi, quoniam qui talia agunt, regnum Dei non possidebunt.* vbi sub *immunditia* hoc peccatum comprehenditur; nam ita vocat illud ad Rom. 1. Similia de *immundis* habet ad Ephes. 5. Idem patet ex vindicta qua Deus olim hoc peccatum persecutus est igne sulphureo in pentapolim cælitus immisso, & oppidis illis cum omnibus habitatoribus suis momento deletis, Genes. 19. In historiis Periaris legimus, nationem quamdam robustam, & giganteam itaturæ, ob idem flagitium, simili ferè modo deletam; immisso de cælo iuvene quodam instar solis splendido, qui fulminibus in eos vibratis omnes exussit; & huius facti multa adhuc extare vestigia. Hinc passim receptum apud Christianos vt hoc crimen flammis expietur. & iam olim à temporibus Constantini, vel Constantij, morte plecti consuevit; vt patet C. Ad legem Iuliam de adul. leg. 31. *Cum vir nubet in feminam viris porrecturam, quid cupiatur, vbi sexus perdidit locum? vbi scelus est id quòd non proficit scire? vbi venus mutatur in alteram formam? vbi amor queritur, nec videtur? inuenimus in surgere leges, armari fura gladio vltore; vt exquisitis panis subdantur infames, qui sunt, vel qui futuri sunt rei.* Imò non ita multo post edita est constitutio ab Imperatoribus qua plectuntur pœna ignis, vt cõstat ex C. Theodohano lib. 9. tit. 7. vbi sic habetur: *Imperatores Valentinianus, Theodosius & Arcadius A. A. A. Orontio Picario urbis Rom. Omnes, quibus flagitij vsus est, virile corpus muliebriter constitutum alieni sexus damnare patientia. (nihil enim discretum videri*

90
Distinguitur species.

91
Est peccatum mortiferum.

92
Vltio dicitur in sodomia.

ter habere cum feminis) huiusmodi scelus spectante populo flamme vindices expiabunt.

Eidem flagitio iure communi constituta est iplo facto confiscatio bonorum, iuxta Glossam in cap. Cum secundum 19. v. Natura contrarias. de heret. in 6. quam communiter à DD. approbati ait Bermon. de concubitu, fol. 123. num. 27. Denique est sufficiens causa diuortij perpetui, sicut adulterium, cap. 7. Omnes cautiones. 32. q. 7. ellque communis sententia DD. idque siue agendo siue patiendo commissum sit, quia violatur fides matrimonij, per quam coniunx coniugi totum corpus suum tenetur castum seruare; ita saltem vt illud alteri aliquo genere concubitus non misceat, nec carnem suam in alterum diuidat.

Ex quibus patet, etiam secundam speciem, quæ duas infra se comprehendit, concubitus cum bruto, & cum demone, esse peccatum mortiferum; quia hæc sunt grauiora, quam sodomia; cum diuersitas speciei magis repugnet illi congressui. Complectitur ista Apostolus generali nomine immunditia vel luxuria. Concubitus cum bruto prohibetur expressè Leuit. 18. & 20. sub pena mortis, & iubetur quoque brutum interfici: quod etiamnum vsu receptum apud Christianos.

De quinta specie est etiam communis DD. sententia; quia iste modus repugnat conceptui, & naturæ generationis: vnde non est minus peccatum, quam pollutio. Confirmatur ex Scriptura Genes. 38. vbi Dominus ob simile peccatum puniuit mortè Onam filium Iudæ: quamuis ibi aliud quoque crimen accesserit, nimirum inuidia in fratrem, ne illi nasceretur semen.

De mollitie dicemus dubitatione sequenti.

92 Ex his facile potest intelligi quis sit ordo inter hæc peccata: nam grauissimum est congressus cum demone: tum quia cum sit spiritus, longissimè abest à debita proportione, quæ requiritur inter conredientes; tum propter commercium & societatem cum iplo, quæ est contra virtutem religionis. Deinde bestia alitatis. Tertio, Sodomia cum eodem sexu. Quarto, Cum diuerso sexu. Quinto, Quando modus est contra naturam. Sexto, Pollutio simplex.

Quod ex his sit grauissimum.

93 Porro omnes hæc species sunt peiores quam reliquæ supradictæ, si considerentur qua parte sunt contra castitatem: non autem si spectentur absolute vt inuoluunt maliciam alterius speciei, contra iustitiam, pietatem vel Religionem: simplex enim pollutio, vel inordinatus concubitus cum vxore, non est absolute maius peccatum, quam concubitus cum matre, vel cum moniali: est tamen maius in ratione luxuria; quia per se magis est contra naturam generationis; cum ista non sint contra naturam illius actus, sed solum contra conuenientem ordinem requisitum ad prolis educationem, & contra alias virtutes. Hoc modo intellige DD. qui omnia peccata contra naturam videntur ceteris facere maiora. Alia tamen ratione in istis videri possit esse maior luxuria, nimirum ex parte affectus: qui enim voluptatis causâ paratus est adulterium & incestum admittere, non abstinebit etiam à sui pollutione. pronitas quoque & facilitas ad pollutionem nonnihil minuit in ea luxuria culpam.

DUBITATIO XIV.

Quale peccatum sit pollutio voluntaria, & quibus euentis possit excusari.

R Espondeo, Eam, si plenè voluntaria sit, esse peccatum mortiferum: si autem non sit plenè voluntaria, solum veniale, vel nullum. Est communis sententia Doctorum.

94 Pollutio est peccatum mortiferum.

Probat prior pars ex Scripturis; 1. ad Cor. 6. Nolite errare: Neque fornicari, neque idolis seruientes, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores, &c. regnum Dei possidebunt. Vbi DD. passim per molles intelligunt huic peccato deditos; quod etiam inde vocant mollitiem. Verùm Græci per molles (μαλακός) intelligunt pathicos, seu turpia patientes, quibus respondent masculorum concubitores (ἀρσενικοίρα.) Neque vsquam alibi in Scriptura hoc nomen pro crimine libidinis ponitur. nihilominus satis probabile est etiam istud peccatum significari: nam est signum peculiare mollitiei animi. Deinde probari potest ex iis locis, vbi immunditia damnatur, vt ad Gal. 5. & ad Ephes. 5. nam hoc nomine omnes anonymæ libidines significantur, vt D. Hieronymus notat: & alioquin est quoque specialis quædam impuritas in hoc actu.

Denique ratione probatur, quia iste actus est contra primarium finem, ob quem à natura est institutus; qui est generatio, vel conceptio hominis. vnde caret principali ordine, & habitudine quam natura in eo requirit: ac proinde grauem inordinationem continet. Confirmatur, quia si fornicatio est peccatum mortiferum, quæ tamen solum caret debito ordine ad prolis educationem; multo magis hic actus, qui repugnat conceptioni.

Hinc patet, mulierem non admittere hoc peccatum, aut aliud præsertim mortiferum, quando in actu coniugali, suscepto virili spermate, ipsa non feminauit, si immediatè post ad hoc se concitaret: quia id nullo modo est contra naturam generationis, sed illi maximè consentaneum. Est enim complementum actus coniugalis, & multum iuuat ad perfectionem prolis, vt Medici tradunt. Confirmatur, Quia alioquin grauisimo periculo peccati mortalis femina per actum coniugalem exponeretur. Sæpè enim fit vt vel ratione tardioris naturæ, vel quia voluptatem paruam sentiunt, in actu illo non feminent, & tamen inde maneant plurimum incitæ: ita Sancius lib. 9. de matrim. disp. 17. & aliqui alij Doctores.

Potest autem hic actus dupliciter esse voluntarius. Primò, Per se. Secundò, In causa. Per se, vt cum directè est volutus & procuratus. Dico, & procuratus: quia vt actus dicatur voluntarius, non sufficit esse volutus, sed etiam requiritur vt ab illa voluntate procedat. Hoc modo est peccatum mortiferum, etsi non voluptatis, sed solius sanitatis, vel tentationis mitigandæ causâ procuraretur, vt communiter DD. tradunt. Confirmatur, quod enim tentationis causâ non liceat, patet; tum quia sic non vincitur tentatio, sed ei ceditur & succumbitur; tum quia si id licitum est, cur Sancti tantam incediam & alias asperitates carnis domandæ causa subierunt? cur hoc certamen durissimum & præcipuum hominis Christiani à sanctis Patribus est habitum? tum denique, quia

95 Dupliciter est voluntarius. 1. Per se.

Si causâ sanitatis vel mollestie carnis mitigandæ.